

[Victor Gram.]

direkte militær betydning, som forliget i øvrigt er udtryk for. Jeg anfører disse betragtninger ikke mindst ud fra det synspunkt, at uden et fornuftigt forhold mellem forsvarret og befolkningen får forsvarret ikke den folkelige baggrund, som er en af de væsentligste forudsætninger for forsvarrets effektivitet. Her har vi alle, både civile og militære, forpligtelser, som vi ikke kan skubbe fra os. Der er noget at indhente på dette område, og jeg vil tro, at den bredere politiske enighed om forsvarret vil give øgede muligheder for en bedre forståelse, en bedre kontakt mellem forsvarret og befolkningen.

Jeg kan med disse bemærkninger anbefale den foreliggende betænkning og de foreliggende ændringsforslag til vedtagelse, idet jeg dog gerne vil gøre en enkelt bemærkning i forbindelse med ændringsforslag nr. 4, hvoraf det vil fremgå, at der ikke har kunnet opnås enighed om det forsvarspolitiske udvalg.

Gennemførelsen af den forsvarsordning, som nu vedtages, kan ikke ske fra dag til dag; den vil tage lang tid. Det er ikke uden betydning for partierne at kunne følge denne udvikling på nært hold, og det ville politisk set være en logisk konsekvens, om forliget blev fulgt op af et udvalg. Jeg er ikke selv tilhænger af, at der nedsættes politiske udvalg i flæng til at følge lovenes administration, men forsvarret er et af de områder, hvor et politisk udvalg har sin berettigelse og sin betydning. Det er derfor med beklagelse, jeg ser, at denne paragraf udgår af lovforslaget.

Østergaard: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. From, er blevet syg, er det blevet overdraget mig at være ordfører for venstre ved denne lejlighed.

Det er vel alle medlemmer, i hvert tilfælde udvalgsmedlemmerne bekendt, at jeg ikke har været særlig begejstret for det forsvarsforlig, der nu foreligger som resultat af forhandlingerne, men min endelige stilling var dog blevet den, at jeg på grund af de åbenbare fordele og forbedringer, der er i forliget, havde besluttet mig til at ville acceptere dem stiltiende, og det havde derfor heller ikke været min hensigt at tage ordet nu ved anden behandling.

Men når nu omstændighederne har medført, at jeg er blevet ordfører, vil jeg gerne forudsikre den bemærkning, at det så næppe kan undgås, at de bemærkninger, jeg kommer frem til senere, vil få et præg af den indstilling, jeg har over for enkelte punkter.

Indledningsvis vil jeg sige lidt om de grundelementer, som dansk forsvarsvæsen hviler på. Et af de vigtigste af disse grundelementer er jo NATO-politikken. I de 11 år, der er forløbet siden NATOs start — og Danmark har jo været medlem fra begyndelsen — har berettigelsen og rigtigheden af dette medlemskab været diskuteret fra tid til anden. En af de store fordele, der opnås ved forsvarsforliget nu, er vigtig og betydningsfuld derved, at også det radikale venstre dermed siger ja til NATO-politikken. Det er ganske vist en forsinket bekræftelse, men vi kan her tilføje: bedre sent end aldrig. Nu står alle demokratiske partier bag det danske forsvar og NATO-politikken, og det er kun godt.

Jeg vil tilføje et par bemærkninger yderligere om NATO-politikken. Ser vi på, hvordan NATO har virket i de forløbne 11 år, kan vi godt fastslå, at NATO har været en fredsbevarende faktor. Sammenlutningen har været med til at skabe en magtbalance, der alle forhold taget i betragtning har virket afspændende. Det bør ikke ængste os, at der fra tid til anden opstår nogle vanskeligheder inden for dette NATO-samarbejde; det kan simpelt hen ikke være andet. Når vi ser på medlemslandene, så forskelligartede de er, og så forskelligartede deres bidrag til NATO-fællesskabet i øvrigt er, vil der jo fra tid til anden forekomme sådanne vanskeligheder, men det skal vi ikke lade os afskrække af. Formålet og hensigten med NATO er helt i sin orden.

Under udvalgsbehandlingen har vi fået forelagt et meget omfattende materiale, der til fulde bekræfter, hvad vi vel nok alle sammen i forvejen vidste, at med den beliggenhed, Danmark har i Østersøens flaskehals, er vi, alle forhold taget i betragtning, geografisk placeret i første linjes allerforreste kant, hvad der er ensbetydende med, at en konflikt altid i starten vil bringe Danmark ind. Derfor må vi erkende, at intet medlemsland mere end vort kan